

Balada lui Porumbescu, atunci și acum

Maria de São José Côrte-Real¹
(Portugalia)

Traducere de Adrian Lesenciuc

După 132 de ani, pătrunzătoarea melodie a *Baladei* pentru vioară și pian a lui Ciprian Porumbescu op. 29 continuă să emoționeze ascultătorii, indiferent unde sunt sau de unde vin. „Compozitorul poporului”, tânăr compozitor angajat social, conducător de cor și profesor (Ghircoiașiu, 2007), violinist și pianist, a fost el însuși aclamat (Pop, 2011), oferind lumii acest strigăt al umanității – pe care l-a numit *Balada* – inspirat de intensa sa experiență de viață de student în efervescenta Viena. Denumirea aleasă de autor pentru muzica sa fiind *Balada*, o parte integrantă a operei concepute are profunde rădăcini în Evul Mediu european, când „balada” se referea la o narațiune cu caracter liric sau dramatic, întâlnită îndeobște în poezie și muzică. Îndrăgită de muzicieni de-a lungul timpului, acestei categorii de produs literar și muzical i-a fost asociată ulterior o altă semnificație, prin includerea caracterului folcloric. Perioada romantică în care Ciprian Porumbescu a apărut a fost puternic marcată de Frederic Chopin, cel care a promovat acest gen în muzica instrumentală, în special în scrierile pentru pian.

Fiind publicată în București în 1880 (Ghircoiașiu, 2007), *Balada* contextualizează studenția lui Porumbescu la *Konservatorium für Musik und darstellende Kunst* în Viena între 1879 și 1881, când a fost influențat de profesorii Franz Krenn și Anton Bruckner. Angajarea socială a lui Porumbescu l-a determinat să urmărească viața muzicii, nu numai scriind valsuri pentru orchestre populare, ci și piese ce puteau fi cântate drept cântece de libertate de către tinerii români din Viena. Activitatea lui a fost, evident, nu numai cea a unui universitar, publicând *Elementele muzicii vocale pentru școlile populare și normale* în 1878 (Ghircoiașiu, 2007), ci și cea a unei persoane angajate prin performare, conducând coruri și orchestre, activând pe scenă și organizând festivaluri. Pentru acțiunile sale de angajare politică,

Porumbescu a fost persecutat de autoritățile austriece. Retras la Stupca, în nordul României, unde avea să moară doi ani mai târziu, Ciprian Porumbescu, având 27 de ani atunci, și-a încheiat armonioasa și melodioasa *Baladă* pentru vioară și pian. Angajarea sa politică, conectând mediul studentesc urban cu comportamentul expresiv tradițional rural, de inspirație folclorică, în perioada independenței naționale – în 1881 Prințul Carol a devenit Regele Carol I al României – l-a determinat să scrie ceea ce avea să devină cunoscut drept muzică naționalistă românească. A devenit președintele societății *Arboroasa*, o societate culturală a studenților români, și director al *României June*, o societate studentescă vieneză (Ghircoiașiu, 2007).
(continuare în pagina 7, Bastionul Postăvarilor)

Muzeul “Ciprian Porumbescu”, Stupca

¹ Etnomuzicolog, doctor în Științe Muzicale a Universității Columbia, New York, SUA; cercetător în cadrul Facultății de Științe Sociale și Umaniste, Universitatea Nova din Lisabona, Portugalia

Pagina 7 (Bastionul Postăvarilor):

Maria de São José
Côrte-Real,
*Balada lui
Porumbescu,
atunci și acum*

<http://www.ascedu.ro/revista.html>

Traseul de lectură:

